

Список використаних джерел

5. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: документи і матеріали. / Упоряд.: Лариса Масенко, Віктор Кубайчук, Оріся Демська-Кульчицька та ін. — Київ: Видавничий дім «Кисво-Могилянська академія», 2005. — 399 с. ISBN 966-518-314-1 Зміст книжки. Djvu-файл книжки з текстовим шаром і навігацією.

6. Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Щербаківа Н.В., Михайлов В.В., Мельник О.О. Шляхи підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням.. Випуск 24. Збірник науково-методичних праць. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь. 2020. 581 с. С.454-459. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/shljeina-ljudmyla-ivanivna/>

7. Шлеїна Л.І. Інноваційні підходи формування мовної особистості як гаранта збереження професійних компетенцій майбутнього економіста. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - № 1(30). С.8 – 12. Мелітополь, 2016. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/shljeina-ljudmyla-ivanivna/>

8. Шлеїна Л.І. Тараненко Г.Г. Ісакова О.І. Єременко Л.В. Орга URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/naukova-dijalnist/>нізація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів ЗВО під час вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 24. Збірник науково-методичних праць. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь. 2020. 581 с. С.248-252. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/shljeina-ljudmyla-ivanivna/>

Науковий керівник: Шлеїна Л.І., доктор філософії з пед.н., старший викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

РОЛЬ РИТОРИКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Шипиленко Є. А., *eugenia10032003@gmail.com*

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Риторика вчить думати, виховує почуття слова, формує смак, встановлює цілісність світовідчуття. Через поради та рекомендації, глибокодумні і виразні тексти, риторичну освіту диктує стиль думки і життя сучасного суспільства, даючи людині впевненість у сьогоdnішньому і завтрашньому бутті. Наука риторика надає нам неоціненну допомогу: вона дозволяє оцінити аргументацію будь-якої промови і прийняти самостійне рішення. Оскільки ми живемо в суспільстві, нам необхідно враховувати думки інших людей, радитися з ними. Переконати іншого - значить, обґрунтувати свої ідеї таким чином, щоб ті хто бере участь в обговоренні, погодилися з ними і приєдналися до них, стали вашими союзниками.

Вчитися переконливо, говорити, якщо необхідно, то й сперечатися, переконливо відстоювати свою точку зору можна й потрібно.

Особливу увагу слід звернути на культуру мовлення: вміння говорити і слухати, вести бесіду – важлива умова взаєморозуміння, перевірки істинності чи хибності своїх думок, уявлень.

Мова – найбільш змістовне, емке і виразний засіб спілкування. Висока мовна культура передбачає високу культуру мислення, бо незрілі думки не можна виразити в ясній доступній формі.

Культура мови – це складова частина загальної культури людини, вміння точно, виразно передати свої думки.

Мова відображає стан моральності у суспільстві. Просторіччя і жаргон виділяють лінійки мислення, хоча, на перший погляд, допомагають спілкуванню, спрощуючи цей процес. Неправильна, пересипана жаргонними виразами мова свідчить про погане виховання людини. У цьому видаються актуальними думки К. Паустовського про те, що кожної людини

до своєї мови можна абсолютно точно судити не тільки про його культурному рівні, але і про його громадянські цінності. Справжня любов до своєї країни немислима без любові до своєї мови. Людина, байдужа до рідної мови, – дикун. Він шкідливий за своєю суттю, тому що його байдужість до мови пояснюється цілковитою байдужістю до минулого, сьогодення та майбуття свого народу.

Мова не тільки чуйний показник інтелектуального, морального розвитку людини, його загальної культури, а й найкращий вихователь. Чітке вираження своєї думки, точний добір слів, багатство мови формують мислення людини і його професійні навички у всіх областях людської діяльності.

Наша мова – це найважливіша частина нашого спільного поведінки і життя. І по тому, як людина говорить, ми відразу й легко можемо судити про те, з ким ми маємо справу: ми можемо визначити ступінь інтелігентності людини, ступінь його психологічної врівноваженості, міру його можливої закомплексованість.

Розвиток демократії, поширення ідей свободи особистості і рівності людей перед законом зумовили потребу суспільства в риторичі, яка показала б, як переконувати рівному рівного. Історія свідчить, що в періоди фундаментальних суспільних змін риторика завжди була затребувана життям – можна згадати роль і місце риторичі в житті Древньої Греції, Древнього Риму, в епоху Великої Французької революції, період Громадянської війни в США, роль революційної риторичі після повалення самодержавства і в період Жовтневої революції та громадянської війни в Росії. В даний час права людини поступово стають найважливішою стороною суспільного життя розвинених держав. У цих умовах людей стало потрібно переконувати, причому осіб, не рівних один одному за рівнем освіти та культури, але вимагають рівного до себе ставлення. У демократичних державах переконувати людей стало необхідно при підготовці до виборів. Людина індивідуально неповторний, не схожий на інших, а це ускладнює спілкування, обумовлює необхідність у навчанні спілкуванню країни.

Коли ми говоримо про професійну компетентність фахівця, ми розуміємо, насамперед, його знання своєї спеціальності, але в той же час ми припускаємо, що професійні знання підкріплені загальної гуманітарної культурою людини, його вмінням розбиратися в навколишньому світі, умінням спілкуватися.

Отже, риторика і культура мови пронизує всі сфери суспільства. Мова – це форма мислення і засіб комунікації. Риторика необхідно для формування культурного рівня людини, її можливості встановлювати стосунки з суспільством. Професійна кар'єра дуже залежить від культури спілкування та використання професійної мови. Уміння налагоджувати відносини з колегами скоєно необхідно для продуктивної професійної діяльності.

Необхідно всіляко пропагувати ідею усного публічного дебатування суспільно значущих проблем, а так само пропагувати риторичні норми і навчати дебатування, починаючи зі школи. Видається, що це – найважливіша громадська завдання сьогодення, рішення якої дозволить сформувати в суспільстві справді демократичний клімат, призведе до формування громадянської відповідальності громадян за свою країну, за власне рішення на виборах або референдумі, буде сприяти формуванню уваги і інтересу до чужої думки, формуванню політичної та міжособистісної толерантності, настільки необхідної нашому суспільству.

Список використаних джерел

1. Адамович А. Є., Шлеїна Л.І. Посібник-практикум з дисципліни «Основи ораторського мистецтва». Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2021. 93 с. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/navchannja/posibnyky/>

2. Войченко М. Кодекс честі оратора або Про мистецтво публічних виступів. Журналіст. № 12. 2008. 38 с.

3. Гойхман О.Я. Науково-практичні проблеми навчання мовленнєвої комунікації студентів-нефілологів ...2000.

4. Мазур Т.В. Професійно орієнтована риторична підготовка студентів-юристів у ВНЗ 2001.

5. Шлєіна Л.І. Гендерна культура студентської молоді в умовах закладу вищої освіти. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Випуск № 20 Том 3, 2018. 186 с. С.176-179.

Науковий керівник: Шлєіна Л.І., доктор філософії з пед.н., старший викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.